

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Kapitelvis mot advent

Österlund, Maria

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 01/01/2020

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:
Österlund, M. (2020). Kapitelvis mot advent: Recension av Karin Erlandsson & Peter Bergtings *Nattexpressen*. *Hufvudstadsbladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148100>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Kapitelvis mot advent

Erlandsson, Karin och Bergting, Peter, *Nattexpressen*, BonnierCarlsen/ Schildts & Söderströms, 2020, s. 221

I ett nedgången stationshus står en fullproppad sekretär. I den har Danjas mormor samlat kvarglömda föremål. Den fantasieggande sekretären är ett slags kuriosakabinett fyllt av minnesreliker som kan upprätthålla kontakten till försvunna personer. Alla och envar minns klaffbyrån som bångnar av souvenirer i Pippiböckerna. Även Lena Anderssons älskade flickgestalter Linneá, Maja och Stina är kuriosakabinettet och flickor som utövar vetskap knutpunkt. Att just sekretären med dess myckenhet får inleda Karin Erlandssons *Nattexpressen* placerar därför omedelbart berättelsen i ett spänningsgenererande sammanhang.

Med sinne för spänning

Erlandsson går från klarhet till klarhet. Hennes äventyrssvit *Legenden om ögonstenen* (2017-19) har skördat framgång och ska filmatiseras. Nu hoppar hon på tåget med adventsböcker som är en påtaglig trend i allt från Pixibokskalendrar till kapitelböcker, som exempelvis Katarina Genars och Lotta Geffenblads berörande *Magisk december* (2019), där föräldraparet som driver bokhandel har för bråttom för att fira jul och en sverigefinländsk tant istället borgar för julstämningen. Chris van Allsburgs filmatiserade barnroman *Norrskensexpressen* (1985) som är en julberättelse om att bevara tron på julens magi rör sig på liknande mark som den Erlandsson kliver in på: Julen måste räddas!

Danjas familj spenderar hela december hos mormodern som bor i ett stationshus vid en övergiven tågräls. Morfar Nils var stins och uppfinnare som "kunde rabbla tidtabellen lika bra som om den var tryckt på hans handled". Mormor minns inte lägre receptet till solbullar och försvinner under den støjiga decemberfest som markerar familjens ankomst. Genom en magisk marschall kan Danja nattetid åka nattexpressen, ett tåg som upphäver gränsen mellan tid och rum. Mellan stationerna rör sig försvunna, som lockas av spårare som har souvenirer med sig. "De försvunna färdas mellan stationerna inte med tåget utan av tiden, de rycks vidare utan att kunna bestämma själva på vilken station de hamnar. Allt fast förflyktigas och så vidare..." Försvinner gör man av sjukdom, minnessvikt och ensamhet. "Tiden vi färdas i är en slags paus, den ledsna eller ensamma eller råddiga får vara sig själv ett tag". Lokföraren låter olika lukter som bubbelbad, grillkorv eller ärtsoppa fylla vagnarna och såklart finns en gåta att lösa. De spännande kapitlen med Danja och kompisen Konrad och en magisk kronometer kryllar av cliffhangers och borgar för en läsoplevelse av klassiskt snitt. Övergivna stationshus är skåpmat i mysteriegenren, bland annat Mia Öströms *Slutstation* (2020) har ett besläktat upplägg, men där gör det förflutna sig påmint i form av tyska tågtransporter under andra världskriget. Erlandsson förvaltar ändå miljön väl. Hon tar ut svängarna och låter varje station ha sin särprägel: sanddyner, sjunken stad, Schlaraffenland dignande av bakverk och gotter.

Med serieromanens stilgrepp

Erlandssons böcker är svåra att bilsätta. Hon skriver utpräglad målande och världsbyggande och att illustrationer kan ställa sig i vägen för läsarens fantasi vittnade *Pärlfiskarens* första utgåva om. Texten i sig är så rik på bild att illustrationer blir svårsmälta. I Peter Bergting har hon en skicklig medberättare vars omslag sätter den rätta tonen av magi och mysterium. Bergtings stil bottnar i serieromanen och ger därför ny riktning åt berättelsen, som lockar en läsekrets med denna preferens. Bilderna är välgjorda, men aningen generiska och grunda (på ett ställe nämns storasysters klänning som knallrosa, men i bild är den lila).

Undertexten om minnessjukdom, längtan och omsorg om varandra passar jul temat väl.
Nattexpressen är årets lillajulkapp att högläsa fram till jul eller att sluka som den välskräddade
bladvänderberättelse den är.